

Cél: a legkedvezőbb megoldás

Mennyiért üdülhetünk?

1991-ben a személyi jövedelemadóról szóló törvény módosítása alapján a vállalat által átvállalt üdülési költséget a dolgozói oldalon bevételnek kell tekinteni és erről a vállalatnak név szerinti nyilvántartást kell vezetni. Tehát aki idén üdül, annak adalapján szerepelni fog az az összeg, amelyet ő a vállalatától „kapott” az üdüléshez (illetve családja üdüléséhez).

Érthetőbbé téve álljon itt a példa, ami konkrétan a mi vállalatunk üdülőjére vonatkozik.

Az ábrahámhegyi üdülő 1991. évi önköltségterve szerint egy fő egynapi üdültetése 600,— Ft-ba kerül. Tehát ha két hetet eltölt Ábrahámhegyen, 600x14, vagyis 8400,— Ft kerül a juttatásokból származó bevételek megfelelő rovatába. Ha házastársa és két gyermeke is együtt pihen vele, akkor az így feltüntetett összeg 8400x4=33 600,— Ft. Innen több megoldás adódna. Ugyanis a törvény kimondja, hogy ha a vállalat hozzájárul az üdülési költséghez, akkor a dolgozónak e hozzájárulásból csak akkora rész adómentes, amely nem haladja meg az üdülési költség felét. (A továbbiakban a számpéldák min-

dig négytagú családra vonatkoznak, mivel ez a legjellemzőbb.) A dolgozó befizet 16 800,— Ft-ot két hétre a vállalatnak, és nem adózik. (Ez közel négyszerese lenne a tavalyi befizetésnek.) Vagy befizeti a tavalyi 4760,— Ft-ot, és adózik 12 160,— Ft után (32%-os adósávba tartozás esetén ez 3891,— Ft, 40%-os esetén 4864,— Ft), vagyis ebben az esetben a tavalyi befizetési kötelezettség duplájára nő. Ezt is túlságos tehernek éreztük, így azt a megoldást választottuk, hogy a vállalatnak nem térít a dolgozó semmit, így ugyan adózni fog 16 800,— Ft után, vagyis adóként be kell fizetnie 5376,— Ft-ot (32%), illetve 6720,— Ft-ot (40%). Ez a legkedvezőbb megoldás a dolgozóra nézve, bármely más megoldás esetén ennél többet kellene fizetnie. Az adózás szabályai szerint akinek éves jövedelme 150 000—300 000,— Ft között van, 32%-ban adózik (napi 300,— Ft 32%-a), akinek jövedelme 300 000—500 000,— Ft között van, 40%-ban adózik (napi 300,— Ft 40%-a). Az alábbiakban táblázatba foglalva tájékoztató jelleggel bemutatom a befizetendő adó összegét.

32%-os adózás esetén befizetendő összeg:

	7 napos üdülés	14 napos üdülés
1 fő (dolgozó)	672,— Ft	1344,— Ft
2 fő (+háztárs)	1344,— Ft	2688,— Ft
3 fő (+1 gyermek)	2016,— Ft	4032,— Ft
4 fő (+2 gyermek)	2688,— Ft	5376,— Ft
5 fő (+3 gyermek)	3360,— Ft	6720,— Ft

40%-os adósávba eső dolgozó esetén befizetendő:

	7 napos üdülés	14 napos üdülés
1 fő (dolgozó)	840,— Ft	1680,— Ft
2 fő (+háztárs)	1680,— Ft	3360,— Ft
3 fő (+1 gyermek)	2520,— Ft	5040,— Ft
4 fő (+2 gyermek)	3360,— Ft	6720,— Ft
5 fő (+3 gyermek)	4200,— Ft	8400,— Ft

Felhívom a figyelmet, hogy a 3 gyermeket nevelők szociális segítyt kérhetnek az üdüléshez. (Ez biztosan adómentes.) Sajnos a sátorozóknak ugyanilyen mértékű adóbefizetési kötelezettséggel kell számolniuk, mivel a költségtervben szereplő költ-

ségek nem csökkenthetők lényegesen. (Csak az ágyneműk mosatásának Patyolat-díja, valamint a szobatakarítás költsége lenne levonható, és ez a költségétényezőnek csak elenyésző hányada.)

Dr. Tóth Zsuzsa

A Millbank Matters írja:

Előnyös kapcsolat a Pécsi

Dohánygyárral

A B. A. T. CO lapja, a Millbank Matters tavaszi számának vezércikkében mutatja be olvasóinak vállalatunkat, illetve a Pécsi Dohánygyár és a B. A. T. alakuló vegyesvállalati kapcsolatait. A cikket illusztráló képek Sir Patrick Sheehy, a Group elnökének pécsi látogatása idején készültek (erről az eseményről mi is közzöltünk felvételeket).

A vezércikkből kiderül, hogy partnerünk igen előnyösnek és fontosnak ítéli meg a Pécsi Dohánygyárral való együttműködést, kiemelve, hogy Kelet-Európából elsőként a Pécsi Dohánygyárral nyílt lehetőség konkrét tárgyalásokra.

A vegyesvállalat életében az „alapkölvetétel” Sir Patrick Sheehy első budapesti látogatásán történt, ahol több mint 20 millió font beruházási igény is szóba került a két fél között.

Az olvasók megismerhetik a cikkből a Pécsi Dohánygyár főbb mutatóit, a vállalat piaci részesedését, a foglalkoztatott dolgozók számát és a Sopianae termékcsalád jelentőségét.

A cikk kiemeli a B. A. T. német vállalatának, a B. A. T. CF-nek szerepét, mely már korábban jó viszonyt épített ki a Pécsi Dohánygyárral a HB licence cigaretta termelése révén. A B. A. T. CF kapcsolata a magyar dohányiparral 15 éves múltira tekint vissza.

Úgy vélik, hogy a B. A. T. Co sikerének kulcsa munkatársaik vezetői rátermettsége, a sokrétű nemzetközi tapasztalataik s főként a dohánytermesztésben szerzett jártasságuk és bizonyított szakértelmük. Mindezek nagymértékben hozzájárultak, hogy a többi pályázóval szemben elnyerhessék a kizárólagos tárgyalási jogot a Pécsi Dohánygyárral. Bízunk abban, hogy a tárgyalások eredménye a közös vállalat megalapítása lesz

Korpa Edit

Alapítvány a „Minőségért”

Napjainkban igen sok alapítvány kerül meghirdetésre, s hogy ezek közül hány működik valóságosan, arról csak később szerezhetünk tudomást. Az elmúlt év végén jegyezték be a „Minőségért” c. alapítványt, melynek elsődleges célja a minőség fejlesztésének anyagi és szellemi eszközökkel való segítése az élet minden területén, a javak előállításától, forgalmazásán át a felhasználásig, valamint a szellemi és műszaki kultúra terjesztése. Mindez történjék annak érdekében is, hogy hazánkat tegyük európaivá, nemcsak a munkában, hanem a gondolkodásban, az életvitelben, a műszaki és technikai tudás tömeges és átfogó fejlesztésében.

Az alapítvány 15 pontból álló programja a következő:

- támogatja a korszerű, nemzetközileg elfogadott minőségfejlesztési, minőségbiztosítási rendszerek hazai bevezetését;
- segíti a világban már elterjedt know-how-ok hazai adaptálását;
- kiadványok, könyvek terjesztésével, kutatási tapasztalatok közvetítésével hozzájárul a minőségi szemlélet kialakításához;
- finanszíroz minőséggel összefüggő beruházásokat pályázat útján;
- támogatja a környezetkultúra, környezetformálás fejlesztését;

- támogatja a minőséggel összefüggő oktatási programok és tananyagok kidolgozását, az alsó-, közép- és felsőfokú oktatásban általában, valamint a minőséghez kapcsolódó üzleti magatartásformák, az üzleti etika, a tárgyalási stílus, valamint a marketingtevékenység területén;

- külföldi részképzésekre, tudományos fokozatok szerzésére ösztöndíjakat adományoz;

- elősegíti és támogatja a kutatásokat a minőség területén;

- tapasztalatcserét szervez magyar és külföldi tanácsadó szervezetek, intézmények között;

- elősegíti külföldi tanácsadó szervezetek működését hazai vállalatoknál;

- támogatja a szakmai ismeretek bővítésével kapcsolatos nyelvtanulást;

- segíti a számítógépes információs rendszerek kiépítését;

- hozzájárul a kisvállalkozók minőségügyi infrastruktúrájának kialakításához, a nekik nyújtott szolgáltatások költségeinek csökkentéséhez.

Bízunk abban, hogy az alapítvány felkelti sokak érdeklődését a meghirdetett program életrekelése, beteljesedése és megvalósulása irányában.

Dr. Kiss Elemérné

Olcsóbban!

Akcióról akcióra

A PERSIL nem jött, a FE-MA nyitott

Vállalatunk szakszervezetének fő feladata, hogy olcsóbb, kedvezőbb vásárlási lehetőséget biztosít dolgozóinknak, ezáltal az infláció mérséklését próbálja átvállalni.

A különböző kft-k és maszekok egymásnak adják a kilincset, a portékáikat ajánlgatva. Ilyen körülmények között nehéz kiszűrni, hogy ki a megbízható, komoly partner és ki a szélhámos, mint az a kft, aki olcsó mosópor ajánlattal megkérés, többek között PERSIL-t is ígért. A szakszervezeti bizalmiak összesítették a dolgozói igényeket, 260 000 Ft értékben rendeltek dolgozóink. Egy-két hétig hitegettek bennünket, a végén közölték, hogy nem tudják megszerezni a belfélt mosóport. Egy nagy munkától megkímélhettük volna magunkat, nem beszélve a bosszúságról.

Szerencsénkre ezen az egy sikertelen akción kívül azért volt nagyon sok jól szervezett kedvezményes akció. Ünnepek előtt játék-édesség vásár, télen déligyümölcs-, almavásár. Szakszervezeti tagjaink

húsvéti ajándékként 3 kg narancsot kaptak. Havonta a fizetési napok körül szerveztünk és folyamatosan szervezünk fémernemű-, póló-, kozmetikaikészítmény-, műanyagáru-, biopatika-, tojás-, baromfi-, játékkacsiakat. A Henkel minőségi öblítőt és mosogatót kissé megkésve, de az előre kifizetett és megrendelt mennyiségben leszállították, dolgozóink örömeire.

Május 10-én zsúrizett festményeket az ebédlőben árusította a festőművész (tájkép és csendélet), 50% előleg lefizetése mellett havi 1000,— Ft-os törlesztéssel vásárolhatták dolgozóink a képeket.

A FE-MA Áruházban a május 16-i megnyitás előtt — mivel vállalatunk is részvényes —, 10-én és 14-én 14 órától 18 óráig kedvezményesen vásárolhattak dolgozóink.

Sorolhatnánk végestelen végig, hisz kiemérhetetlen és kifogyhatatlan a kínálat és a már lebonyolított akció. Ígérjük, hogy a kedvező ajánlatokat mindig kihasználjuk, hogy felkínálhassuk dolgozóink részére!

Balogh Attiláné

Egy „ösi” menedzserképző

Chelwood Vachery, a BAT Mánagerképző Központja híres a hagyományairól — olvashattuk a Millbank Matters tavaszi számában. Chelwood Vachery gyönyörű vidéken kb. 60 hektáros területen fekszik, ahol az erdők, patakok, folyók, vízésések, tavak környezetében szépen ápolt angolparkok és mesterséges tavacsok is találhatóak. A parkokra — akár egy Edward-korabeli tájképre — jellemzőek a teraszok, a zöld pázsit és a gondosan nyírt tiszafa-sövények.

Chelwood Vachery-ben évente egyszer megrendezik a „kertészek vasárnapját”, és megnyitják a területet a közönség előtt. Ebben az évben május 19-én várják a látogatókat, és a rendezvény bevételét jótékonyági célra fordítják. A Chelwoodban található Trimmers Bar a virágzó rododendronokkal és az álékkel igen vonzó látványosság, a résztvevőket itt igazi „otthon készült” angol teával várják.

Chelwood területén sokféle állat él, madarak, pelék, őzek, szarvasok, rókák, sőt még denevérek is („bat” magyarul denevért jelent). Alkalmanként vadászatokat is tartanak.

Chelwood írásos emlékei 1080-ig nyúlnak vissza. A helyi hagyományok szerint III. Edward fia vadászházat építtetett a környéken, melynek romjait eddig még nem sikerült megtalálni. A felfedezés lehetőségével csalogatják a helyszíntre a cikkben a hagyománytisztelő angolokat.

Korpa Edit

Pécsi Dohánygyár

A Pécsi Dohánygyár dolgozóinak lapja
Szerkeszti a szerkesztőbizottság

Felelős szerkesztő:

dr. Simonné dr. Bernáth Erika
Kladja az AS-B Kft. Baranya Megyei Irodája

Felelős kiadó: az irodavezető.

Előfizetési díj egy évre: 27,60 Ft

Készült a Temporg Késszövetkezet nyomdájában

Felelős vezető: dr. Kállal Sándor

Múlt vagy jövő?

A jelen zavara

„A világ minden más képességénél többet fizetek...
azért, hogy valaki bánni tudjon az emberekkel”

John D. Rockefeller

Rég volt, talán igaz sem volt (ill. bár igaz sem lett volna!): volt egyszer egy káderpolitika. E káderpolitikáról már sokan, sokat írtak, saját bőrünkön is érezhettük a „hármaskövetelmény”, a káderterv, a „legfőbb érték az ember” — és még sorolhatnám tovább — hatását, következményeit is. A szimpatikus vezérszólamok is elértektelenedtek mára, közhelyekké degradálódtak, cinikus élcelődések céltáblái lettek — valljuk be, jogosan.

A most divatos „módi” szerint, felejtjük el a múltat, forduljunk arccal a biztató jövő felé! Elő a tudományokkal, korszerűsítsünk, változtassunk, hiszen tényleg igaz az, hogy legfőbb érték az ember! Forduljunk csak egy pillanatra hátra! Ne a múltba, csak a múlt évre tekintsünk vissza. 1990. A régóta áhított változások küszöbéhez érkezünk. A rendszerváltással most már ezen a területen is megteremtődtek azok a feltételek, amelyek között most már ezen a területen is cselekedni lehetne. Meg egyébként is, Európa felé masírozunk!? A múlt hibáit már fel lehet támi, nyíltan nevén lehet nevezni azokat a problémákat is, amelyek az „emberi tényezővel” kapcsolatosak. A képlet tehát egyszerű: semmi akadálya nincs már annak, hogy a szakszerű elveket célravezető gyá-

korlati módszerekkel egészítsük ki. Ez azonban mégsem ilyen egyszerű! Addig, amíg egy gépet egy mozdulattal át lehet állítani, addig az embert aligha! Ezernyi — gyakran kibogozhatatlan — szállal kötődünk múltunkhoz, elszakíthatatlan kötelek, bonyolult érdekviszonyok is befolyásolják a változások irányát. Ilyen körülmények között kell a humán szakembereknek létüket bizonyítani, talán még nehezebb feltételek között tudnak ebben az átmeneti időszakban ezen a pályán működni.

Talán korai lenne még általános érvényű következtetéseket levonni, de a tapasztalatok azt mutatják, hogy a hön áhított változások egyelőre nem a kívánt irányba mozdultak el. Mint eddig, most is egy szűk réteg kénye-kedve szerint alakulnak a dolgok. Az „1001-es” hatályon kívül helyezését követően elkezdődött a személyzeti szervezetek „átalakítása”, „korszerűsítése”, „integrálása”, — azaz egyszerű magyar szóval kifejezve felszámolása, szerepének még további redukálása, a munkaügyi részlegekkel történő formális összevonása.

Ott, ahol ezeket az „ésszerű” lépéseket már megtették — számtalan példát lehetne városunkban, de országosan is felsorolni

—, meg is „ideologizálták” ezeket a döntéseket. Vajon mivel indokolják ezeket a döntéseket? Az esetek nagy részében az új tulajdonosi struktúrára hivatkozva szeretnének megszabadulni azoktól a kötöttségektől, amelyeket a humán szakemberek jelentenek. Mindent olyan színben tüntetnek fel, mintha azt az új, kötetlen, szabad tulajdonosi viszonyok kialakítása indokolná. Az új filozófiához vidáman illeszkednek a régi, „jól bevált” módszerek. Miért kövessék el ők is azt a dőreséget, hogy a fürdővízzel együtt a gyereket is kiöntsék? Azok pedig, akik ebbe a „progresszív” folyamatba beleszóllhattak volna, nem kívánatosak az egyébként fejlődésnek indult szervezetekben. Az ügyesen ügyvezetővé, ilyen-olyan hangzatos című tulajdonossá vált vezetők most már teljesen szabadon, minden „sztálinista”, „pártállami” kötöttségeket sutba dobva meg tudják valósítani humánpolitikai elképzeléseiket. Ebbéli elképzeléseiket egyébként is csak gátolták, lendületüket lefogták volna az ünneprontó, akadékoskodó szakemberek.

Ez az álláspont, ez a szemlélet azonban már végnapját kell hogy élje! Biztató jelek mutatkoznak néhány újszerű vállalkozásban, ahol is egy idő után megjelennek az emberi együttműködéssel járó konfliktusok, az alkalmasság, a hatékonyság kérdései, kényszerhelyzet alakul ki ezek megoldására.

Vége tudomásul kell vennünk azt a bizonyított tény, hogy az ember nem gép, nem „tényező”, nem „munkaidőalap”, vagy marad minden a régiben és akkor egy újabb, negatív előjelű „rendszerváltás” elé kell néznünk.

Sigora Irma

Bekezdés az emberről

„Wittgenstein szerint a filozófiai versenyben az a nyertes, aki a leglassabban tud futni, és aki a célt utolsónak éri el. De hátha másképp van, és az nyeri a versenyt, aki ugyan eléri tételezett célját, de abban a pillanatban fölismeri, hogy irányt, pályát — tehát célt — tévesztett? Ha pedig ezzel eléri, hogy többé senki se indul abba az irányba, akkor boldog lehet, mert nem futott hiába.” (Ancsel Éva: CXI. bekezdés)

Ez a néhány sor nagyon sok problémát vet fel és nagyon messzire vezet. Most csak kérdéseket vetek fel, és a magam módján próbálok választ adni, de mindenkinek megadva a jogot, hogy saját magának másként válaszoljon.

(Folytatás a 4. oldalon)

Korszerű gépeink közé tartozik az a MOLINS is, amelyet a kamrás filterrúdgyártásban használunk, s amelynek beüzemelése a közelmúltban volt.

Bekezdés az emberről

(Folytatás a 3. oldalról)

1. Vajon az utolsó befutóról tudhatja-e még valaki, bárki, akárki, hogy ő a nyertes?

2. Vajon elbírná-e az ember azt a lelki teherterét, amit az a felismerés okoz, hogy élete egy nagy tévedés volt és a feltelezett céljáról a megérkezés pillanatában kiderül, hogy elhibázott?

3. Mi van azzal, aki felismeri a céltévesztést, de mivel „befutott”, ezzel pontosan arra indítja a többieket, hogy erre fussanak (a céltől a rajtvonalig nem hallatszik a hangja)?

Ugye, kedves barátaim, legjobb, ha őszinték leszünk.

1. Tudnunk kell, hogy a nyertes egyben más emberek veszteségének okozója. Az emberi természetből pedig következik, hogy a győztes státus attól olyan édes, mert ünnepelnek minket. Így hát, ha már senki nincs, aki bár irigykedve, dühöngve, elkeseredetten stb. (további jelzők szabadon választhatók), de észleli győzelmünket, és olyanok sincsenek, akik szívből örülve gratulálnak, akkor lyukas garast sem ér már az egész.

Az egy más kérdés, hogy ezt valaki beismeri vagy sem. Hiszen Ancsel Éva egy más helyen leírja azt is, hogy az ember rivalizáló lény. „Az még nem a legrosszabb, hogy az ember rivalizáló lény. De még a sorscsapásokban is? Csak nézd meg egyszer, hogyan méregetik egymást a sírokat ápoló özvegyek!” (CL. bek.)

2. Azt hiszem, a második kérdésre adandó válasz a legkeserűbb. A válasz ugyanis benne rejlik országunk halálozási és halálóki statisztikájában. Na és persze az emberi természetben, magunk és mások ismeretének hiányában. Ugyanis sokszor, nagyon sokszor összekeverjük a fontosat és a lényegtelenet. Az ember hajlamos arra, hogy lényegtelen dolgokat nevezzen meg élete nagy céljának. Hát igen! Mik is azok a célok, amelyeket meg szoktak nevezni, és amelyek szerintem eleve tévedések?

Hatalom elérése (lehet az egészen kicsi is, egy ember feletti).

Biztonság (révbe érkezés), a biztonság helyett inkább a bizonyosságra kellene törekedni.

Az „igazam van” kimondásának, nyilvánításának és elismerésének ténye. (Pedig a kérdésnek nem úgy kellene megfogalmazódnia, hogy kinek van igazza, hanem úgy: „mi az igazság?”)

De az ember — mint főntebb írtam — rivalizáló lény, így hát marakszik, hőröngve érvel, ahelyett, hogy összefogna másokkal az egyetlen, fontos kérdés megválaszolására: Mi az igazság? Azt pedig még nehezebben tudja elviselni, hogy néha az igazság egészen „bugyuta, bárgyú” történetekben leledzik. Azt meg fel sem fogjuk észlelni, hogy a megfélemlítés sem kényeszeríthető rá senkire, mert a kényszerítés az igazság meggyalázása.

3. A harmadik kérdésre adott válaszsom is keserű, mert bár a „befutott” sokat tehet látszólag, de tettei eleve eredménytelenségre ítéltetnek. Hiszen Ancsel Éva szerint mi is jelentené ez esetben a boldogságot? Hát az, hogy visszatartunk másokat a hamis úttól. De ez szinte remény-

telen. El fognak indulni, ne legyenek illúzióink. Persze visszaindulhatunk, és intégethetünk, hogy állj! Ne tovább! Tévedés az egész. De ki hiszi el nekünk? Úgy fogják érezni, hogy meg akarjuk fosztani őket valamitől, mert csak mi akarunk birtokolni valamit, amiről csak elképzeléseik vannak. Ne legyenek hiú ábrándjaink, nagyon sokan fognak befutni a „tévedésbe”... Még csak azzal sem vigasztalhatok meg senkit, hogy akkor is utánunk indulnak, ha tényleg az igaz célba érünk. Az ugyanis sosem olyan csábító. Persze ez a mély pesszimizmus nem gátol meg a cselekvésben.

Enzensberger egyik versében nagyon fiatalon megtaláltam erre is a választ. Én is vállalom a sziszifuszi munkát, bár a győzelem lehetőségében nem hiszek, reménytelenül is küzdök az embertelenség ellen, az emberek megcsalása ellen. És van bátorságom hívni Önöket, hogy tartsanak velem. Toborzóul álljon itt a vers:

Sziszifusz idézése
amit teszel, reménytelen, jó:
hisz érted ezt te, kár tagadnod.
de ne nyugodj bele,
kőgörgető férfi, neked
hálát senki se mond; krétavonások
— az eső nyalja föl őket unottan —
jelzik a halált. ne örülj
előre, a reménytelenség
még nem karrier. személyes
balsorsunkkal szörnyek, madárijesztők,
augurok tegeződnek néma légy
s válts addig a szót a nappal,
amíg a kő görög, de
ne élvezd tehetetlenséged.
gyarapítsd inkább egy morzsa árán
egy mázsával a dühöt a világban.
irgalmatlan tnség van férfiakban,
kik némán végzik azt, mi reménytelen
és mint a fül, kiküzdik a reményt,
kacajukat, a jövőt görgetik,
dühüket görgetik föl a hegyekre.

— tézse —

Leállás

Az idei évben a leállás június 22-től július 6-ig tart. Az év végi munkanap-áthelyezések miatt a termelés 5 munkanapot fog ledolgozni, így az idei utolsó munkanap december 21., szombat lesz. A TMK a leállás ideje alatt 3 munkanapot fog ledolgozni, június 22., 29. és július 6-án. A fennmaradó két napot pedig a termeléssel együtt. Az áthelyezett munkanapok a termelésben: október 19., 26.; november 30.; december 7. és 21. Ezek a szombati napokon dolgozzuk le a karácsony és szilveszter közötti napokat.

Nőknek erről-arról:

Nagylányoknak

Derékban elvágott ruha próbája nagylányoknak: A derékban szabott ruha lepróbálását növésben megállapodott, nagyobb lányon mutatom be. Vegyünk alapul egy teljesen egyszerűbb ruhát, és lássuk a próbát. Először a felsőrészt próbáljuk. Szabályos alaknál a változásokat csak a ruha egyik oldalán végezzük el, gombostűzzük meg. Általában a vállvonalnál kezdjük. Ha a váll szépen simul, sem a karöltő, sem a nyak irányában nem húzódik — nem ráncolódik —, akkor tovább folytatjuk a próbát.

A leggyakoribb hibák a felsőrészen: a kissé csapott vállúaknál a karöltő és a vállvarrás nyak felőli részek között ferde irányú ráncok keletkezhetnek. Ezeket úgy tüntethetjük el, hogy a vállvarrást a vállcsúcs felől megemeljük a nyakkivágás irányában, és az oldalvarrást a karöltő felől felbontva, a karkivágást mélyítjük. Az egyenes vállúaknál viszont ellenkező irányban, a váll- és nyakkivágás eleje között (mindkét esetben a hátan is) képződnek ráncok, ebben az esetben a nyakkivágás felcsúszik a nyakra. Ezt a hibát úgy korrigálhatjuk, hogy a nyakkivágás felől elveszünk, és ha lehet, a vállcsúcsnál kiengedünk belőle. Ezáltal a nyakkivágást kell mélyíteni (13/a, b ábra). Nyakkivágás szabásánál ügyeljünk arra, hogy a ruha-nyak ne legyen bő, mert a nagy kivágást csak az egész felsőrész megemelésével lehet kijavítani. Ez nem mindig lehetséges és sok munkával jár. Ha a nyakkört kisebbre szabtuk, a végleges megállapításáig pár helyen óvatosan becsipkedjük. Ugyanígy járunk el a kicsire szabott karöltőnél is (14/a, b ábra). Ezután a szűkítő varrások következnek, amelyek a divattól függően elég gyakran változnak. Állandó szabály azonban, hogy a mellvarrás bárhonnán indul ki, mindig a mell közepe felé halad. A mellvarrás csak olyan mély legyen, amennyi a kényelemhez szükséges. Először az oldalvarrásoknál igazítjuk meg, ilyenkor fejsük szét és próbáljuk újra. A ruha felsőrésze akkor jó, ha kis mozgásbővességgel a testre rásimul, anélkül, hogy feszülne. Miután a ruha felsőrészen minden hibát korrigáltunk, állapítsuk meg a derékvonalat. A próbánál is átkötjük danubiaszalaggal — úgy, mint a méretvételnél — és tűzzük is rá a derékrészre.

A kissé bővülő trapéz vonalú szoknyát most már — az eleje-háta középjelöléseket illesztve — körül hozzátűzzük a felsőrészhez. A szoknyánál előforduló hibák: a ruha szoknyarésze elől felkap vagy kiáll, hátul pedig lapos, vagy szűk szoknyánál bevág. Ilyen esetekben derékban a hátközéptől az oldalvarrás felé elveszítve emelni kell. Akkor jó, ha az egyenes aljábőség

(Folytatás az 5. oldalon)

Nőknek erről-arról Nagylányoknak

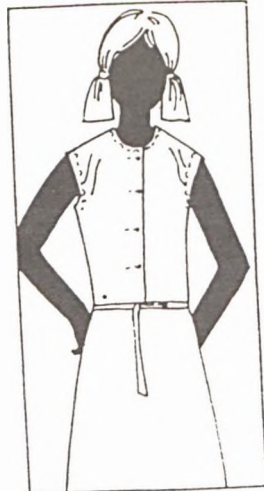
(Folytatás a 4. oldalról)

mellett az oldalvarrással függőlegesen helyezkednek el az oldalvonalon. Tehát, ha ellenkezőleg, elől kap be és hátul áll ki, ugyanúgy hozzuk egyensúlyba a ruhadarabokat.

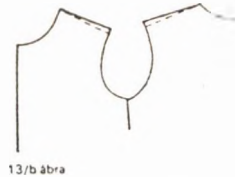
Végül begombostúzzuk a hosszú ujját. Az ujjakat befércelés előtt külön is próbálhatjuk. Ha a természetes tartásban a lelógó kar vonalát követi, akkor jó. Ha az ujj betűzése sikerült, jelöljük meg néhány helyen az ujját és a karöltőt jelzőfércel, és úgy férceljük be, hogy a jelölések találkozzanak.

A próba után vigyázva vegyük le a ruhát, hogy a gombostűk ki ne essenek. A megtűzött vonalak mentén hosszú öltésekkel megjelöljük és a kis ruháknál leírtak szerint átvisszük a másik oldalra.

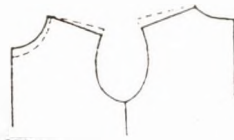
A második próbánál a modell már a kész ruha hatását kelti. Az esetleges apró igazításokat könnyen elvégezhetjük, begépeljük az ujjakat és sorra elvégezzük a hátralévő gépi és kézi műveleteket. A varrások végén a széleket egyenesre vágjuk, és eltisztázzuk a ruhát. Vékony nyári ru-

13/a ábra

13/b ábra

13/c ábra

hánknál, blúzoknál a gomblyukvarrás a legvégére marad. Hátravan még a vasalás, ne sajnáljuk rá az időt, mert ruhánk csak akkor lesz kész, ha alaposan átvastaltuk. A gombokat általában vasalás után varrjuk fel.

Hordós Ágnes

Döntő szempont: az egészség

Szigorodó követelmények a csomagolóanyagokkal szemben

Nem árt, ha tudjuk, úgy mint fogyasztók — ugyanis a dohánytermékeket kivették az élelmiszer törvény hatásköréből —, hogy 1991. január 1-től az élelmiszerek csomagolására csak olyan vegyileg előállított anyagokat lehet felhasználni, amelyek az európai csomagolóanyag-listán szerepelnek, és ettől az időponttól minden más anyagnak az élelmiszerek csomagolására való felhasználását szigorúan megtiltják. Az EK Bizottság irányelve olyan keretjogszabály, amely az élelmiszerekkel kapcsolatba kerülő valamennyi, kémiai termékre szigorú előírásokat tartalmaz. Az új európai törvény érvényes lesz üvegekre, dobozokra, zacskókra, illetve valamennyi más élelmiszer-csomagoló anyagra. Ugyanilyen szigorú szabályozás alá esik az adott időponttól az ipar által felhasznált valamennyi élelmiszerezellel kapcsol-

latba kerülő vegyi anyag, eszköz, gép vagy akár szállítószalag. A megengedett anyagok listáját az emberi étellemezéssel foglalkozó EK Tudományos Bizottság állította össze, és elsősorban az emberi egészség védelmét, másodsorban pedig a környezet védelmét tartotta meghatározónak.

Közösségi szakértők jelenleg 55 olyan vegyi anyag engedélyezését vizsgálják, amelyeknek előállítói még nem bocsátották rendelkezésükre a megfelelő egészségügyi garanciákat termékükkel kapcsolatban. A közösségi szakértői körök hangsúlyozzák, hogy a mostani jogszabály csak az első lépés az élelmiszeripari ágazat további védelme érdekében.

Dr. Kiss Elemérné

„Ne aggódj,...”

A napokban jelent meg Dale Carnegie Sikerkalauz című könyvének második része, amely az ígéretes „Ne aggódj, tanulj meg élni!” alcímet viseli.

A szerző valamennyi könyvét a felnőttoktatás során szerzett tapasztalatai alapján, felnőtt hallgatóinak írta.

Az évek során rájött, hogy a második legnagyobb gond felnőtt korban az aggodalom. A könyv írására az indította, hogy a hallgatói kezébe egy gyakorlati könyvet adjon, egy receptgyűjteményt arról, hogy győzte le több ezer felnőtt az aggodalmait.

A könyv kilenc tanáccsal kezdődik, arra vonatkozóan, hogyan tudjuk legjobban hasznosítani a leírtakat.

A továbbiakban olyan érdekes és izgalmas fejezetcímekkel találkozhatunk, amelyek mindenki képzeletét megmozgatják. Néhány ezek közül álljon itt:

„— Hogyan tüntessük el üzleti gondjaink felét?

— A bosszúállás megbosszulja magát.
— Ha citromot kapsz, csinálj limonádét.

— Senki sem rúg egy döglött kutyába.
— Mitől fáradsz el és mit tehetsz ellene?

— Hogyan toldjuk meg napi egy órával ébren töltött életünket?”

A könyvben — a szerző szerint — nincs semmi újdonság, noha sok olyasmit tartalmaz, amit nem gyakorolunk általánosan. A könyvnek az a célja, hogy újra elmondjon, illusztráljon, valamint megdicsőítsen sok ősi és alapvető igazságot — azután bokán rúgjon minket, hogy tegyünk már végre valamit. Rengeteg „receptet”, sztorit találhatunk a könyvben, amelyből tanulni lehet. A saját életvitelünkbe átültethetjük mások tapasztalatait, alkalmazhatjuk a kipróbált módszereket, mellyel sikerült valami problémát megoldani, rosszabb nem történhet, mint az, hogy nekünk elsőre nem úgy sikerül! Az egész csak gyakorlás kérdése.

A legizgalmasabb számomra az a bizonyos „citrom”-elmélet, amelynek alapja a következő gondolat.

„Az életben nem az a legfontosabb, hogy a nyereségedből hasznot tudj húzni. Erre az ostoba is képes. Az igazán fontos az, hogy a veszteségedből húzz hasznot. Ehhez intelligencia kell; ez a különbség a bölcs és az ostoba között.”

Azt hiszem, mostanában igen nagy szüksége van legtöbbszörünknek megfogadni a tanácsot:

„Ha a sorstól citromot kapsz, csinálj belőle limonádét.”

Ez végül is nem más, mint egy frapáns megfogalmazása annak a tapasztalatnak, hogy a sikeres emberek közül meglepően sokan azért lettek sikeresek, mert hátránnyal indultak az életben, és ez nagyobb teljesítményekre sarkallta őket.

Simon Éva

A kárpótlásról

A parlamentünk a fennállása óta talán a legnagyobb horderejű törvényt fogadta el. Akit vagy akinek örökösét 1949. június 8-át követően alkotott jogszabályok alapján fosztottak meg tulajdonától, kárpótlásban részesül.

Hangsúlyozni kell, hogy nem kártalanításról, csupán csak kárpótlásról van szó. A kártalanítás két véglete: a teljes erkölcsi vagy a teljes anyagi. A politikai morál követelménye az, hogy a diktatúrában jogtalanul hátrányt szenvedetteket kárpótolni kell. Ez politikai szempontból teljesen érthető, de nem keverendő össze a gazdasági racionalitás követelményeivel. Mindenki anyagi kárpótlására az államnak egyszerűen nincs pénze. Magyarországon a kárpótlási jegyek tervezett 100 milliárd forintot érteke jóval kisebb, mint ami a teljes kárpótláshoz szükséges lenne. A privatizáció jellege csupán kiegészítő jellegű, így csak is felemás és visszás megoldások születhetnek. Szóval mint megannyiszor: az elvekkel most sincs baj, azzal a társadalom is nagyjából egyetért, csupán a mértékek a bajok forrása. Ennek már szemtanúi lehettünk régóta a parlamenti tudósításokon keresztül. A részleges kárpótlás mértéke is elég nagy ahhoz, hogy lényegesen változtasson a társadalom tulajdonosi összetételében. Sok-sok kistulajdonos keletkezik majd, akik kárpótlási jegyükkel részben a kisvállalkozásokban üzemeltethető termelőeszközök, részben pedig nagyobb vállalatok értékpapírai (résztulajdona) iránt fognak keresletet támasztani.

Gazdasági szakemberek rámutatnak arra, hogy a kárpótlási jegyek kibocsátása végző soron inflációgerjesztő hatást fog kiváltani. 100 milliárd Ft körüli értékpapír kerül forgalomba, aminek a többlet árufedezete nincs meg. Ez a többlet mint kereslet fog megjelenni a jelenlegi kínálattal szemben, ami egyensúlytalanságot fog teremteni a piacon. Ennek a problémának a feloldása kettős jellegű lehet.

Egyrészt: a megnövekedett kereslet miatt az értékpapírok forgalmi értéke jóval kevesebb lesz, mint a névértéke. Ez azt jelenti, hogy a részleges kárpótlási értékpapírokat a piac jelentősen le fogja értékelni. Az értékpapír-tulajdonosok még annyit sem tudnak érte venni, mit amire számítanak.

Másrészt: a kínálati oldal változatlan. Növekvő belföldi felhasználása esetén jelentősen csökkenhet az export árualap, ami költségvetési bevételek kiesését ered-

ményezi. Ezt a kiesést viszont a költségvetés pótolni lesz kénytelen, mert a népgazdaság gazdaságpolitikáját érinti. Minden költségvetési többletbevétel közvetlenül, illetve közvetve, de a fogyasztón csapódik le. Ezek alapján ki lehet jelenteni, hogy a kárpótlás árát minden adózó állampolgár meg fogja fizetni, még az is, akit kárpótolnak. Egyedül a mértékét nem lehet meghatározni. A kárpótlási törvény fokozhatja a jelenleg pénzügyileg kordában tartott inflációs spirált, nem beszélve arról, hogy a későbbiekben újabb és újabb rétegek jelentkezhetnek kárpótlási igénnyel.

Ezek csak az elvek voltak érintőlegesen és még nem is beszéltünk a lebonyolításáról.

A törvény el van fogadva, de még nincs kihirdetve. Hatályba lépése pedig a kihirdetését követő egy hónap eltelte. Az igény bejelentésének ideje: a törvény hatálybalépését követő 90 napon belül meg kell érkeznie az illetékes kárpótlási hivatalhoz. Mindenkinek igazolnia kell a régi tulajdona meglétét, ami millió problémát fog eredményezni. A földhivatalok már nyilatkoztak, hogy az irattárak hiányosak, a meglévőkről viszont információt, fénymásolatot nem áll módjukban adni. Aki megkaphatja a kárpótlási jegyét, az állami sorsoláson vehet részt. A jegyet földvásárlásra, privatizálásra kerülő állami vállalatok tulajdonrészének megszerzésére, vállalkozásindításra, lakásvásárlásra lehet felhasználni. A kormány az Állami Vagyongűnökség javaslatára évente akár hat hónapra is felfüggesztheti a kárpótlási jegyek egyes sorozatának felhasználását.

Alkotmányjogi vitákra a törvény lehetőségét ad, ugyanis a tulajdonformának a semlegessége vitatható. Eltérően értékeli a földtulajdont és a más ingatlanokat. Amíg a földtulajdont ezer korona értékig vissza lehet vásárolni természetben, addig egy 100 m²-es fővárosi lakásért 100—150 ezer Ft kárpótlási jegyet kap.

A vita még nincs lezárva.

Fehér Sándor

Felhívás!

Szakszervezeti tagok részére minden nap a szakszervezeti irodában 8 órától 8.30 óráig, videofilm kölcsönözhető. A szolgáltatás ingyenes. A kölcsönzést Szentmártoni Jánosné végzi.

Az információhiány veszélyei

A vállalati információs rendszer célja nem lehet más, mint a döntéshozatal támogatása. A gyakorlatban azonban a vállalatvezetőket olyan adatokkal árasztják el, amelyek az adott döntési helyzet szempontjából lényegtelenek. A vezetési információs rendszerek az esetek nagy részében valójában nem felelnek meg rendeltetésüknek.

Az egyik vállalat helyi üzletkötői már hónapok óta tudták, hogy az egyik fontos ügyfelük súlyos gondokkal küzd. Mint-hogy azonban az ilyenfajta információknak nem volt olyan kommunikációs csatornája, amely a könyvelési osztályhoz vezetett volna, a cég — amikor az ügyfél csődbe jutott — nem tudta behajtani követelését, és így súlyos veszteségeket szenvedett. Egy másik vállalat eladhatatlan árukészletet halmozott fel és ezzel nagy veszteségeket szenvedett, jóllehet a gyártmánytervezési csoport már régóta tudta, hogy a megrendelő megváltoztatta az árura vonatkozó igényeit. A gyártmánytervezési csoport viszont minderről senkit sem értesített.

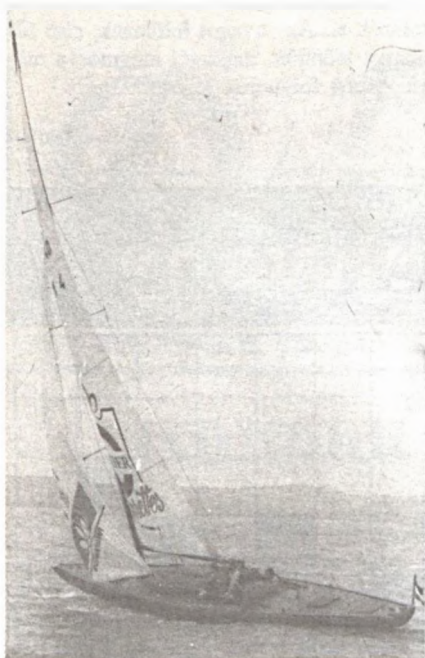
Mint-hogy a megfelelő információ alapvetően fontos a döntéshozatal szempontjából, ezért az ilyen jelenségek mellett nem szabad szótlanul elmenni, és olyan információs rendszert kell kialakítani, olyan információkat kell gyűjteni, olyan adatfeldolgozást kell végezni, s oly módon kell tájékoztatni, amely a döntéshozatalt optimálisan szolgálja. Sok információs szakember viszont nem így gondolkodik. A számítógép megjelenése pedig feltehetően csak rontott a helyzeten, mivel a vezetőkben azt a benyomást keltette, hogy nincs más dolguk, mint hogy a számítógépre hagyatkozzanak.

Azokban a vállalatokban, ahol az információ áramlása zavartalan, ez a körülmény vagy a véletlennek, vagy együttműködésre kész és képes személyek szerencsés találkozásának köszönhető. A jó információs rendszer csak kivételes esetekben tekinthető a megfelelő tervezés, ill. rendszerkialakítás eredményének. Annál is inkább, mert gyakori, hogy a gondosan megtervezett információs rendszer csatornáit — pl. a személyes ellentétek következtében — összeszűkülnek.

A hibák forrása általában nem az adat-hiányban keresendő. A legtöbb vállalat igen sok adatot gyűjt, különösen azóta, amióta a számítógép az adatok néhány fajtájának gyűjtését megkönnyíti. Sokszor azonban nem azokat az adatokat gyűjtik, amelyekre a legnagyobb szükség lenne. A vállalat információs rendszerében áramló

(Folytatás a 7. oldalon)

Jó széllel

Az 1991. vitorlás évadban is a Pécsi Dohánygyár vitorláival felszerelve fut a Balatonon rendezendő versenyeken dr. Kollár Lajos és vitorlászcsapata. A hajón május 4-én a szezon előtti utolsó simításokat is elvégezte a csapat. Jó széllel a hajó kipróbálása is megtörtént.

Az információhiány veszélyei

(Folytatás a 6. oldalról)

legtöbb adat a vállalaton belül képződik, és olyan helyzetet tükröz, amelyen csak kismértékben lehet változtatni. Ilyenek pl. a gyártási műveletekre vonatkozó adatok adott technológia és szervezeti felépítés körülményei között. Az ilyen helyzeteket vagy folyamatokat az adatgyűjtés során rendszerint nagy részletességgel rögzítik, viszont az ily módon gyűjtött adatok az évek múlásával egyre jobban hasonlítanak egymásra és egyre kevesebbet mondanak a rugalmas, kezdeményezni kész, alkotó szellemű vezetés számára. A legtöbb vezetőt így olyan adatokkal árasztják el, amelyek távolról sem ahhoz segítik őt hozzá, hogy a különböző döntési helyzetekben tisztán lásson, hanem inkább ahhoz, hogy a lényegtelen értesülések tengerében elmerüljön. S ez még nem minden. Sok vezető, ahelyett, hogy félrelökné az ilyen felesleges, időt rabló „információkat”, nekilát, hogy ellenőrizze ezeknek az értesüléseknek a helyességét!

A cikk a Financial Times-ban (Nagy-Britannia) jelent meg — 1979-ben!

Sigora Irma

Tavaszi séta!

Hajnalodik fények pörögnek lustán
 halomba
 ijedten dől hátra az éj otromba árnya
 de a madárfütyty szavára némaság felel
 amott a sarkon még téli sár hever
 fölöttünk már lassan lusta füst kering
 melázik megáll majd felrepül megint
 alszik a város morzsák és mázsányi
 kövek
 alattuk még szuszog fordul ásit az élet
 nem mozdul semmi a járdák szürke
 kfgyója
 sziszegve lustán mered a távolba
 ne szólj, — léptünk koppanását álmut
 kíséri
 kis kezét vigyázva homlokunkhoz méri
 ám sárgába borulnak lassan a házak
 lámpafény int — siess talán téged várnak
 mennyi sors gyötrült itt rétegbe halomba
 vasárnapi ebédek vegyültek csatornák
 szagába
 s míg főtt otthon csendben a
 paprikáskrumpli
 asszonyok szaladtak mindent megtudni
 de néz amott már virgonc fény vakít
 kiüz belőled mindent alantas vágyat és
 a kint
 nézz körül meleg zöldék fakulnak át
 kékbe
 a téren kíváncsi virágok merednek az
 égre
 nézz körül mennyi minden van mit fel
 kell fedezned
 a mindenség része most szerelmed a
 tested
 vedd észre az élet minden rezdülését

rozzant kapualjban fényes tábla —
 ennyi az egész
 „itt dolgozik Ménkü Márton
 villanyszerész”
 valaki a kukákat csillag alakba rakta
 üvegek és leprévelt rózsák lógnak ki
 alóla
 párák és fizek keverednek lassan
 ablakpárkányon macskák méláznak
 magukban
 tejeszacskók tetején cédula hever
 „elvettem egyet de ne bánkódj haver”
 tétova harangszó téblábol ráül a fákra
 így csönget bennünk is napok kalapácsa
 melegért nyafog rázkódik a teste
 aggódik fél gonoszkodásunk hogyan
 viselje
 tavasszal ha eljössz hozzám orgonával
 fogadlak
 lusta piros barna árnyak őrzik majd
 ajtómat
 ne zavarjon senki ám nem hagylak
 pihenni
 elmondok mindent mi megfordult
 fejemben
 kezem talán majd megnyugszik kezekben
 és nevetésedtől tiszta lesz szobám
 a kopott bársonyok fénye is kiderül
 s elnézzük fejed vállamra hajtva
 hogy fordul át a tél rejtelmes tavaszba
 kínálhatunk acélt lágyat és erőset
 s acéből lehetünk mi magunk
 hibázhatunk ha tudjuk át nem
 változhatunk
 Horváth István

A rendszeresen működő fogyasztói panel alapvető feladata, hogy a termékeinket vásárlók köréből „első kézből” adjon információt a minőségről. Számos hasznos vélemény hangzott itt már el, amelyeket figyelembe vettünk az új termékek kialakításánál is.

Ami a „főzés” mögött van

Naponta többször halljuk, sőt használjuk ezt a szót: „főzés”. Nézzük meg, mit rejteget ez az ötbetűs szó.

„Az ételkészítés technikai folyamatainak összességét, meghatározott sorrendjét az ételkészítés technológiájának nevezzük. A technológia feladata az ételek érzékszervi tulajdonságainak megváltoztatása, a kellemes ízek előidézése, vagyis az ételek elkészítése.

Az ételkészítés három alapvető művelete:

- a főzés,
- a párolás és
- a sütés.

Beszéljünk most a főzésről. — Főzéskor a nyersanyagokat vízben, levesben, tejben, borban vagy egyéb folyadékokban forrásig hevítjük, majd puhára főzzük. A főzésnek több módja van attól függően, hogy milyen nyersanyagból, milyen ételt akarunk készíteni. Ha a nyersanyagok tápnedveit akarjuk kivonni, mindig hideg vízben vagy egyéb folyadékokban kezdjük el a főzést. Így az anyagok tápnedvei a fokozatos hőbehatás eredményeként teljesen kioldódnak, és a főzőlében megmaradnak. Ha viszont forrásban levő vízben vagy egyéb folyadékokban kezdjük el a főzést, az anyagok rostjai összehúzódnak és tápnedveik nem oldódnak ki.

A főzést mindig erős tűzön kezdjük el, és ha az étel felforrt, a tüzet a szükségletnek megfelelően szabályozzuk. Felforrálás után lassú, egyenletes főzéssel főzzük azokat az ételeket, amelyeknél a lé tisztaságára törekszünk. Gyors, erős főzéssel főzzük puhára a rostos anyagokat. Az ilyen anyagokból készült ételek leve zavarossá válik, de tápértékük nem csökken.

Főzés közben az ételeket mindig fedővel takarjuk be, mert a befedett edényben keletkezett gőz nyomására a folyadék hőmérséklete fokozódik, ami meggyorsítja az anyagok puhulását.

A főzési folyamat időtartamát bizonyos mértékig befolyásolja a felhasznált folyadék és a főzőedény anyaga is. A főzőedényeknek jó hővezető tulajdonságú fémekből kell készülniük. Az edények hővezető tulajdonsága mellett nem hanyagolható el hőtároló képességük sem. Az alumínium edények hővezető képessége kisebb, mint a zománczott edényeké. A vastag falú, zománczott vasedények hőtartó képessége jóval nagyobb az alumínium edényekénél, a hőálló üvegedényeké pedig még a zománczott vasedényekénél is nagyobb.

A főzés különböző formái az előfőzés, a féligfőzés, az abálás, a beforralás és a gőzölés.

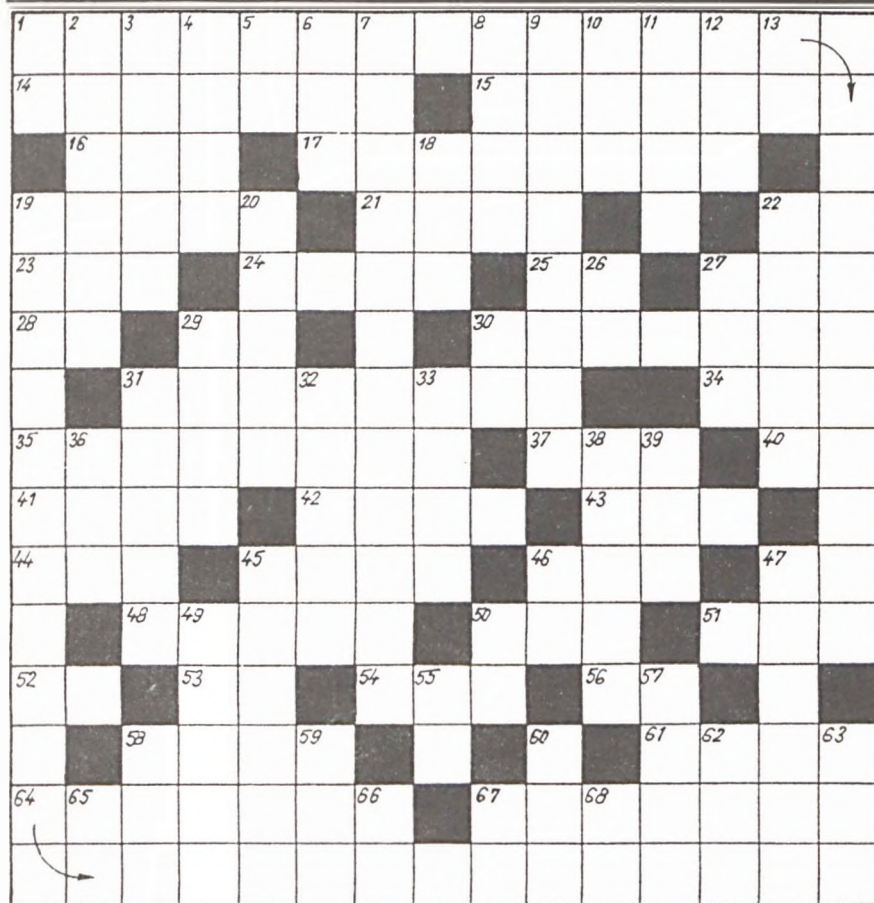
Az előfőzés az a folyamat, amellyel valamely anyag erős ízet vagy szagát

vesszük el. Az anyagot felfőzzük, első főzőlevét leöntjük, majd jól megmosva más vízben folytatjuk főzését.

(folytatjuk)

— Rné —

Keresztrejtvény

VÍZSZINTES: 1. A megfejtés első része. (Zárt betűk: S. N. M. M.) 14. Elképzelt valamit. 15. Ünnepe előtti aktus. 16. Mamlasz rész! 17. Követelődző. 19. Görög szerelemisten. 21. Északi férfinév. 22. Fonetikus mássalhangzó. 23. Borókapalinka. 24. Birodalmi. 25. Mennyi. 27. Kopasz. 28. Egyke része! 29. Római váltópénz volt. 30. Gk.-márka. 31. USA-állam. 34. Keverve int. 35. Fotós kifejezés. 37. Z. E. Z. 40. V. V. V. 41. Fafajta. 42. Fordított üzlet. 43. Fogoly. 44. Angol tea. 45. Szóbeszéd. 46. Néma Jakab. 47. Helénium. 48. Kevert Aleja. 50. Félig fekete! 51. Költői hajnal! 52. Négylábú. 53. Emel! 54. Ázott föld. 56. Első a közepén. 58. Helység. 61. Bibliai név. 64. Nyelvtani hibajelzője. 67. Gombolyag.

FÜGGŐLEGES: 1. Fonetikus mássalhangzó. 2. Viking vezér. 3. Jordán főváros. 4. Nem élő. 5. Régiesen adakozik. 6. Fél frézia. 7. A megfejtés harmadik része. 8. Becézett női név. 9. Megbújhatott alatta

(—) 10. Vörhenyes. 11. Meseolvasás része. 12. Kevert sas. 13. KÁTE! 18. Arab név. 19. A megfejtés második része (zárt betűk: M. N. H. Z. V.). 20. Nem jó. 22. Afrikai. 26. Gallium. 27. Isme. 29. Motorolaj. 30. Tantál. 31. Női név (ford.). 32. Hegység Ázsiában. 33. Kósa keverve. 36. Páratlanul lezser. 38. Magyar zeneszerző volt. 39. Gabona. 45. Megtalál. 46. Játékvezetői testület. 47. Idegen női név. 49. A másiké. 50. Kiejtett mássalhangzó. 55. Ellenérték. 57. Becézett Sarolta. 58. Arab fejfedő. 59. Sportegyesület. 60. Fordított kérészó. 62. ...-ben. 63. L. G. 65. Kicsinyítő. 66. Igevégződés. 67. M. K. 68. Tudományos Akadémia.

*

Beküldendő a vízszintes 1. és a függőleges 19. sorok megfejtése.

A keresztrejtvényt Takáts László készítette.